

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Инвестира във вашето бъдеще

Европейски социален фонд

УЧЕБНА ПРОГРАМА ЗА ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА ПО БИОЛОГИЯ И ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ

МОДУЛ II. МНОГОКЛЕТЪЧНА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ЖИВИТЕ СИСТЕМИ

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА НА МОДУЛА

Учебната програма за модул «Многоклетъчна организация на живите системи» е за профилирана подготовка във втори гимназиален етап и като съдържание надгражда знанията, уменията и отношенията, формирани в учебния предмет биология и здравно образование, първи гимназиален етап.

Учебната програма включва биологично учебно знание, отнасящо се до многоклетъчния организъм като структурна и функционална единица на живата материя (мезосистема), структурирано в 7 съдържателни центъра:

- специализация на клетките и функционалното им групиране в тъкани;
- същност и форми на проява на движението в многоклетъчния организъм;
- регулация и хомеостаза в многоклетъчния организъм;
- наследственост и изменчивост;
- размножаване, растеж и развитие;
- поведение;
- методи за изследване на многоклетъчния организъм.

Основните понятия по теми и подтеми са включени в система умения, осигуряващи приложението на знанията за решаване на познавателни, изследователски, оценъчни и практически задачи. Център в уменията са анализът, синтезът, приложението и оценката в личностен, социален и икономически план.

Целите на обучение са:

- да се обогатят знанията за многоклетъчния организъм като самостоятелна жива система, структурата и процесите в многоклетъчния организъм и механизмите на регулация на хомеостазата, методите за нейното изследване и приложението на знанията за многоклетъчния организъм като цялостна система за развитие на биологичните, икономическите и социалните науки и практики.
- да се формират на структурна и функционална основа понятия, свързани с многоклетъчната организация на материята;

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

➤ да се формира система от познавателни, ценностно-ориентирани и практически умения като част от ключовите компетентности в сферата на науката.

Учебната програма е насочена към формирането на:

➤ ключови компетентности по природни науки (използване на знания за равнищата на организация в многоклетъчния организъм на структурна и функционална основа за обосноваване на връзки и взаимоотношения в природата, за аргументиране на дейности на човека въз основа на научни факти, познаване на основните характеристики на научното търсене и осъзнаване на връзката: развитие на науката – практика – ограничения и рискове);

➤ умения за учене (проучване на информация от различни източници, дискутиране на проблеми, критично мислене, работа в екип, планиране на дейности и формулиране на решения);

➤ умения за здравословен начин на живот (използване на здравни познания и знания за превенция на заболявания, взимане на решения, свързани с личното и общественото здраве).

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ПО ТЕМИ

Теми	Очаквани резултати	Нови понятия
1. Специализация и организация на клетките в многоклетъчния организъм		
	<ul style="list-style-type: none"> • Представя (чрез текст и/или схема) връзката между структурни равнища на организация в многоклетъчния организъм и илюстрира с примери. • Изброява клетъчни контакти и представя (чрез текст и/или схема) същността на разпознаването, контактите и сигнализацията между клетките на структурна и функционална основа. • Описва и разпознава (в текст, схема, модел) основни механизми за регулация на генната активност, механизми на клетъчната специализация и диференциация, видове тъкани и илюстрира с примери. • Групира и сравнява на структурна и функционална основа растителни и животински 	<ul style="list-style-type: none"> • клетъчни контакти • клетъчна сигнализация • клетъчно разпознаване • междуклетъчно вещество • клетъчна диференциация

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

	<p>тъкани.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сравнява по определени признаци видове клетъчни контакти, клетъчна сигнализация и клетъчно разпознаване. • Обосновава значението на клетъчните контакти, клетъчното разпознаване и клетъчната сигнализация за цялостността на многоклетъчната организация на структурна и/или функционална основа. • Аргументира взаимоотношения „част - цяло“ и „структура - функция“ и илюстрира с примери от различни равнища на организация на многоклетъчния организъм. 	
2. Движение - същност и форми на проява в многоклетъчния организъм		
2.1. Движение на организмите в пространството	<ul style="list-style-type: none"> • Описва и сравнява по зададен алгоритъм видове движения (на части от организма или преместване на организма в пространството) и структурите, които ги осигуряват, и илюстрира с примери. • Разпознава и означава (в текст, схема или модел) структури, осигуряващи движение на многоклетъчни организми в пространството. • Обяснява механизма (чрез текст, схема, модел) на видове движения на организмите. • Аргументира значението на движението за съществуването на организмите и илюстрира с примери. • Дискутира проблеми, свързани с практическо приложение на знания за движението на многоклетъчните организми в пространството. 	<ul style="list-style-type: none"> • локомоция • тропизми • настии • хидравличен скелет • екзоскелет • ендоскелет
2.2. Транспортни системи и движение на вещества в многоклетъчния организъм	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява и описва (чрез текст, схема, символ, модел) транспортни системи при многоклетъчните организми на структурна и/или функционална основа и илюстрира с примери. • Сравнява по зададен алгоритъм транспортни системи при многоклетъчните организми. • Описва механизми на движение на вещества в многоклетъчния организъм и илюстрира с примери. 	<ul style="list-style-type: none"> • транспортни системи • ксилем • флоем • кореново налягане • транспирация • гутация

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

	<ul style="list-style-type: none"> • Обосновава биологичното значение на движението на вещества в многоклетъчния организъм и илюстрира с примери. • Аргументира ролята на транспортните системи за осъществяването на обменните процеси в многоклетъчния организъм. 	<ul style="list-style-type: none"> • перисталтика
3. Регулация и хомеостаза в многоклетъчния организъм		
3.1. Функционално единство на обменните процеси в организма	<ul style="list-style-type: none"> • Описва и представя (чрез текст или схема) обмяна на вещества, енергия и информация в многоклетъчния организъм и структурите, които ги осигуряват. • Описва влияние на различни фактори върху интензивността на метаболитните процеси и илюстрира с примери. • Описва рискове за здравето на човека, свързани с протичането на метаболитните процеси при екстремни условия, и илюстрира с примери. • Сравнява по зададен алгоритъм и представя (чрез текст или схема) етапи на обменни процеси и структури, които ги осигуряват. • Анализира връзка между обменни процеси в рамките на функционалното им единство и илюстрира с примери. • Обосновава интегриращата роля на транспортната система за функционалното единство на обменните процеси. • Дискутира рискови фактори, водещи до нарушения в обменните процеси в човешкия организъм, и описва начини за профилактика. • Измерва, изчислява, решава задачи, свързани с параметри, описващи дейността на метаболитните системи в норма и отклонение. 	<ul style="list-style-type: none"> • метаболитни системи
3.2. Функционално единство на регулаторните процеси в организма	<ul style="list-style-type: none"> • Описва механизъм на действие на хормони и фитохормони в многоклетъчни организми и илюстрира с примери. • Описва, сравнява по зададен алгоритъм и илюстрира с примери видове хомеостаза в многоклетъчния организъм. • Представя и подкрепя с примери реакции на свръхчувствителност към различни 	<ul style="list-style-type: none"> • фитохормони • регулаторни системи • принципи на регулация • имунна защита

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

	<p>алергени.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проследява (в текст, схема, модел) и описва взаимодействия между регулаторни процеси на структурно и функционално равнище. • Обосновава връзката „структура – функция“ при регулаторни системи и описва заболявания в организма при нарушението ѝ. • Аргументира ролята на регулаторните механизми за цялостността на многоклетъчния организъм и приспособяването му към условията на средата. • Дискутира физиологични основи на зависимостите при човека и оценява опасността от пристрастяване. • Измерва, изчислява, решава задачи, свързани с параметрите, описващи дейността на регулаторни системи в норма и отклонение. 	<ul style="list-style-type: none"> • имунен отговор • алергени • нервна регулация • хуморална регулация • хормонална регулация
4. Наследственост и изменчивост		
4.1. Наследственост	<ul style="list-style-type: none"> • Описва етапи в развитието на генетиката и изброява предпоставки за създаването на хромозомната теория. • Изброява и описва по зададен алгоритъм признаци, зависими от пола, скачени с пола и ограничени от пола, и илюстрира с примери. • Представя (чрез схеми, символи, графики, таблици) видове алелни и неалелни взаимодействия между гените. • Проследява по генотип и фенотип наследствени болести при човека и илюстрира с примери. • Анализира резултати и обобщава закономерности при различни видове кръстосване и взаимодействия на гените. • Решава генетични задачи, като прилага знания за генетични закономерности, и представя и интерпретира резултати (чрез символи и схеми). 	<ul style="list-style-type: none"> • взаимодействие на гените • кросинговър • морганид • хомогаметност • хетерогаметност • хемизиготност • скачени гени
4.2. Изменчивост	<ul style="list-style-type: none"> • Описва и сравнява по избрани признаци фенотипна и генотипна изменчивост, видове мутации и илюстрира с примери. • Проследява (в текст, схема, модел) видове мутации и илюстрира с примери. 	<ul style="list-style-type: none"> • мутагенни фактори • генно модифицирани организми

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

	<ul style="list-style-type: none"> • Описва влиянието на фактори на средата върху зависимостта „генотип – фенотип“ и илюстрира с примери. • Дискутира (в личностен и социален аспект) значението на знания от генетиката за здравето на човека. • Оценява изменчивостта като предпоставка за многообразие в организмовия свят. 	<ul style="list-style-type: none"> • генно модифицирани храни
4.3. Генетика и здраве	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява и описва по зададен алгоритъм наследствени аномалии при човека. • Оценява необходимостта от дородова диагностика за прогнозиране и профилактика на наследствени аномалии и илюстрира с примери. • Описва концепцията за генна терапия на наследствени аномалии и подкрепя с примери приложението ѝ в практиката. • Дискутира клонирането на човешки тъкани, органи и организми и привежда аргументи „за“ и „против“. • Дискутира проблеми в личностен и социален аспект, свързани с практическо приложение на научните знания за генетика на човека. • Оценява необходимостта от дородова диагностика за прогнозиране и профилактика на наследствени аномалии и ефекта от приложение на генната терапия при лечението им. 	<ul style="list-style-type: none"> • човешки геном • синдром • молекулни болести • хромозомни болести • дородова диагностика • генна терапия • клониране • ДНК – ваксини
5. Размножаване, растеж и развитие		
5.1. Структура и функция на системи за репродукция	<ul style="list-style-type: none"> • Описва по зададен алгоритъм и проследява (в текст, схема, модел) репродуктивни органи при многоклетъчни организми и илюстрира с примери. • Описва болести, предавани по полов път, предимства и недостатъци на различни контрацептивни методи и илюстрира с примери. • Сравнява органи за репродукция при растения и животни на структурна и функционална основа. • Дискутира значението на контрацепцията в личностен и социален аспект и аргументира необходимостта от използването на контрацептиви. 	<ul style="list-style-type: none"> • хермафродитизъм • контрацептиви • стерилитет
5.2. Размножаване на многоклетъчния	<ul style="list-style-type: none"> • Описва и проследява (върху схема, модел) видове размножаване при многоклетъчните организми, смяна на поколенията, етапи на половото размножаване, и илюстрира с примери. 	<ul style="list-style-type: none"> • изогамия • анизогамия

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

<p>организъм</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Описва биологичното значение и подкрепя с примери атипични форми на размножаване. • Представя (чрез текст, схема или символи) етапи на гаметогенезата и оплождането. • Сравнява по избрани признаци видове размножаване, етапи на половото размножаване, видове оплождане и илюстрира с примери. • Дискутира проблеми (в личностен и социален аспект), свързани с практическото приложение на знания за размножаването на многоклетъчните организми. 	<ul style="list-style-type: none"> • оогамия • пронуклеус • атипични форми на размножаване • детерминиране на пола • акрозомна реакция • кортикална реакция
<p>5.3. Растеж и развитие на многоклетъчния организъм</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Описва и илюстрира с примери етапи и механизми на ембрионалното и постембрионалното развитие. • Описва хормонална регулация и промени в женския организъм по време на бременност и раждане. • Свързва развитието на плода (в норма и патология) при човека с действието на фактори от външната и вътрешната среда и илюстрира с примери. • Дискутира (в личностен и социален аспект) етични проблеми, свързани със запазването на сексуалното и репродуктивното здраве, стареенето и смъртта при човека. • Дискутира проблеми, свързани с практическото приложение на знания за растежа и развитието на организмите. • Оценява значението на донорството на клетки, тъкани и органи в личностен и социален аспект. 	<ul style="list-style-type: none"> • сегментация • гаструлация • хистогенеза • органогенеза • евтания
<p>6. Поведение</p>		
<p>6.1. Биологични основи на поведението</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Описва същност, форми, механизми и функции на поведението и илюстрира с примери. • Сравнява (по даден план и ориентири) различни форми на поведение и типове поведенческа активност при животните. • Интерпретира взаимоотношението „поведение – адаптация” при животните и илюстрира с примери. • Оценява ролята на опита при изпълнението на конкретен поведенчески акт, обучението и инстинктите при животните и човека. 	<ul style="list-style-type: none"> • поведенческа активност • инстинкти • адаптация

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

6.2. Поведение на човека	<ul style="list-style-type: none"> • Описва същността на стреса и видове стрес при човека като социален и здравословен проблем и изброява фактори, които го причиняват. • Представя (по зададен алгоритъм) вродени и придобити форми на човешко поведение, психични състояния (стрес, дистрес, депресия, агресия, фобия, паника, агресия) и илюстрира с примери. • Дискутира здравословни и психически разстройства при младите хора (неврози, анорексия, булимия, наркомания) и предлага алтернативи за превенцията им. • Аргументира поведение, насочено към активни дейности за опазване на личното и общественото здраве, осигуряване на равни възможности на хора със здравословни проблеми, увреждания и различна сексуална ориентация. 	<ul style="list-style-type: none"> • стрес
7. Методи за изследване на многоклетъчния организъм		
	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява и описва методи за изследване на многоклетъчния организъм и избира подходящ метод за изследване в съответствие с поставена цел. • Сравнява различни методи и описва механизъм на конкретно изследване по предварително зададен план. • Представя (чрез текст, таблици, схеми, графики и др.) резултати от наблюдения и експерименти, свързани с многоклетъчния организъм. • Систематизира данни и интерпретира резултати, получени при изследвания на многоклетъчни организми. • Дискутира полза и рискове на конкретно изследване и оценява степента му на вредност за човешкото здраве. • Оценява в социално-икономически аспект значението на различни методи за изследване здравето на човека и подобряване качеството на живот. 	<ul style="list-style-type: none"> • електрокардиография • рентгенови методи • ултразвуково изследване • компютърна томография • ядрено-магнитен резонанс • ангиографски методи • биохимични методи • методи in vitro

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

ХОРАРИУМ ЗА МОДУЛА

Общ брой часове за изучаване на модула – 90 часа

Годишен брой часове за изучаване на модула в 11. клас – 54 часа

Годишен брой часове за изучаване на модула в 12. клас – 36 часа

Часовете се разпределят, както следва:

- 11. клас – през втория учебен срок – 54 часа (18 седмици x 3 часа)
- 12. клас – през първия учебен срок – 36 часа (18 седмици x 2 часа)

За нови знания	до 50 часа	до 56%
За преговор и обобщение	до 9 часа	до 10%
За практически дейности (упражнения, лабораторни занятия, практикуми, учебни екскурзии и др.)	до 11 часа	до 12%
За дискусии, дебати, семинари и др.	до 11 часа	до 12%
За контрол и оценка	до 9 часа	до 10%

ОЦЕНЯВАНЕ

Съотношение при формиране на срочна и годишна оценка:

Текущи оценки (от устни, от писмени изпитвания)	40%
Оценки от контролни работи	20%
Оценки от други дейности (домашни работи, лабораторни упражнения, практически изпитвания, семинари, дискусии, работа по проекти и др.)	40%

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Инвестира във вашето бъдеще

Европейски социален фонд

ДЕЙНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Реализирането на очакваните резултати в учебната програма предполага:

I. Учителят да владее и прилага:

- дейностния подход;
- интерактивни методи на обучение;
- вътрешнопредметни и междупредметни връзки;
- партньорски отношения с учениците.

II. На учениците да се осигури възможност да:

- наблюдават;
- анализират;
- обобщават;
- моделират;
- извеждат връзки и взаимоотношения;
- аргументират;
- извършват опити;
- трансформират информация от текст в схеми, таблици, графики и диаграми (и обратно);
- дискутират и участват в дебати;
- работят в екип;
- изработват и защитават проекти.

III. Използване на знания от:

- **биология и здравно образование** – за структурата и функцията на тъкани, органи и системи в многоклетъчните организми;
- **химия и опазване на околната среда** – за неорганични и органични съединения, оказващи въздействия върху структурата и функцията на органи и системи в многоклетъчни организми (в. т.ч. организма на човека), химични методи;
- **физика и астрономия** – величини и мерни единици, физични методи за изследване;
- **математика** – интерпретиране на числови данни, графична и таблична информация;

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

-
- **български език и литература** – за функционалните разновидности и стилове на книжовния български език; изграждане и структуриране на текст, анализ на текст;
  - **чужди езици** – за използване на чуждоезикови източници на научна информация;
  - **философски цикъл** – за логически категории, отношения и връзки; основни психологически зависимости, разрешаване на конфликтни ситуации, проява на търпимост и толерантност, етични проблеми;
  - **информационни технологии и информатика** – за търсене на информация в интернет, изработване на таблици, графики, презентации;
  - **изобразително изкуство** – за цветове и пропорции, средства и материали за моделиране на тела на многоклетъчни организми (вкл. човешкото тяло), визуализация на природни обекти;
  - **музика** – за звукови сигнали и интонация;
  - **физическо възпитание и спорт** – за физическа активност и здраве.